

Grunden var ønskeligt at have færre, men større Dommerkollegier, end at have et større Antal mindre. Det, at Dommerkollegierne ere færre i Antal og have deres Sæde i de større Centra for Befolkningen, frembyder i og for sig Fordele, og der er Ulemper forbundet med, at smaa Dommerkollegier sidde i affides smaa Byer; der er en større Mulighed for, at de da komme til at stagnere og ikke ere istand til tilstrækkelig at følge Udviklingen paa alle Punkter. Altsaa, det er aldeles ikke Grunden til, at man har foreslaaet 6 Landsretter, men Grunden dertil er Hensynet til Befolkningens Bekvemmelighed, Hensynet til de Reiser, som maatte foretages, naar man valgte et mindre Tal. Det er indlysende, at jo mere man indskrænker Landsretternes Antal, og jo større man som Følge deraf gjør Landsretsdistrikterne, desto større Krav bliver der at stille til Parter, Vidner og Andre i Retning af at foretage Reiser til de Steder, hvor Retten holdes, og disse Reiser kunne blive temmelig besværlige, navnlig naar man erindrer, at de jævnlig kunne og maa foresælbe om Vinteren. Navnlig har Kommissionen hørt for Die, at Overfarten over de Bænde, som adskillige vort lille Lands forskellige Dele, undertiden om Vinteren kan medføre betydeligt Besvær og Udgifter. Men, som sagt, det hele Spørgsmaal hører ikke til dem, som, naar man iøvrigt kan blive enig om Sagen, vil komme til at spille nogen væsentlig Rolle i Henseende til Spørgsmaalet om Reformens virkelige Fremme. Et meget vigtigere Spørgsmaal og et Spørgsmaal, som jeg idetmindste kan forstaa vil vække meget mere Betænkelse og Bæmskelighed, er Spørgsmaalet om Underretternes Antal, og det i en omvendt Retning. Det er væsentlig Spørgsmaalet om, hvorvidt Underretskredsene Antal ikke er for lille, naar det ansættes til 58. Den ærede Folkethingsmand for Sorø Amts 2den Valgkreds (Alberti) gjorde jo igaar et meget stærkt Angreb paa Lovforslaget i den Retning og fremhævede de store Ulemper og Besværligheder, der vilde flyde for Befolkningen af, at Underretskredse blev saa betydelig forstørrede, at de gennemsnitlig vilde blive dobbelt saa store, som de nu ere. Seg skal imidlertid hertil bemærke, saaledes som allerede den foregaaende Taler udhævede, at det jo altid, og saa under de tidligere Forsøg, der ere blevene gjort paa at tilveiebringe et Lovforslag om Strafferetspleien, har været forudsat som Noget, der ikke kunde undgaa, at skride til en betydelig Forstørrelse, en betydelig Udvidelse af Underretskredsenes territoriale Omfang, og tidligere var det jo endog saa foreslaaet, at man skulde blive staaende ved 46. Nu er det paatænkt at gaa noget videre og navnlig at naae henimod 58. Grunden til, at man maa ind paa at gjøre Underretskredse betydelig større, end de nu ere, er den, at man dog vel ikke let kan tænke sig, at man vil skride til at gennemføre en saadan Reform som denne,

uden at iværksætte Administrationens Adskillelse fra Retspleien. Hovedgrunden, hvorfor man kommer til denne Forstørrelse af Underretskredse er den, at man fra alle Sider og lige fra det første Dieblit, man overhovedet har beskæftiget sig med dette Spørgsmaal, har været paa det Reue med sig selv om, at der jo ikke kunde være Tale om længere at bibeholde den Tilstand, i hvilken Dommeren og Politimesteren er den samme Person, men at det var aldeles nødvendigt, at disse to Funktioner maatte skilles fra hinanden, saaledes, at der var een Dommer og een Politimester i hver Retskreds. Denne Doubling af Retsbetjentenes Antal kan af økonomiske Grunde ikke iværksættes, uden at man maa søge at indskrænke Antallet af Retskredse betydelig. Dermed tror jeg, det er tilstrækkelig givet, at man, hvis man ikke vil gjøre ganske særlig store pekuniære Offre for Befolkningens Skyld i dette Punkt, maa ind paa en betydelig Indskrænkning af Retskredsenes Antal, thi man kan ikke blive staaende ved den gamle Tingenes Tilstand i den Retning, at man sammenblander, forener Politimesterfunktionen og Dommerfunktionen i den samme Person. Den ærede Folkethingsmand for Sorø Amts 2den Valgkreds (Alberti) angreb dernæst det, at Skrivelserne vare opstillede som en særlig Klasse af Embedsmænd, saaledes at der i hver Jurisdiktion foruden Dommeren og Politimesteren tillige skulde være en Skriver, og han gjorde nogle Bemærkninger om, at, naar man skulde have saa megen Mundilighed, kunde han egentlig ikke se, hvad man skulde med disse Skrivere. Det er imidlertid en Bemærkning, der ikke beviser Meget; thi Mundilighed kan ikke gjenneføres saaledes, at det ikke skulde være nødvendigt under Retsforhandlingen at have en Skriver, som optegnede forskellige Ting. Det er aldeles uundgaaeligt. Det er muligt, at Protokollation under selve Retsmødet bliver meget indskrænket, hvis man vil gaa den Vej, Lovforslaget er gaaet, med at gennemføre Umiddelbarhedsprincippet. Vil man, som den ærede Folkethingsmand for Sorø Amts 2den Valgkreds, ikke det, vil man have, at Vidnerens Udlagn skulde protokolleres i første Instants, for at bruges i den skriftlige Skikkelse ved Sagens Appel, saa bliver der jo i fuldt saa stort Omfang Brug for Skrivere under selve Retsforhandlingen, som der nu er. Men selv om man vil gaa den Vej, Udfastet gaar, hvorefter der ikke bliver Spørgsmaal om nogen fuldstændig Protokollation af Vidners, Synsmænds og Parterers Udtalelse, er der dog alligevel mange andre Ting, der nødvendig maa noteres i Retsprotokollen, ligesom der ogsaa er forskellige Med Hensyn til den mundtlige Forhandlings Forberedelse nødvendige Ting, som maa overlades til Retskriveren. Men dernæst, og det er jo Hovedsagen, er der en meget vigtig Klasse af Forretninger, som skulde henlæg-